

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

Південно-українське відділення соціологічної асоціації України, м.Одеса

М А Т Е Р І А Л И

VIII Всеукраїнської наукової інтернет-конференції

“ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ”

(Одеса, 24-25 квітня 2020 року)

Одеса -2020

УДК: 37+316.61

О72 Освіта та соціалізація особистості // Матеріали VII Всеукраїнської інтернет-конференції (Одеса, 24-25 квітня 2020 р.) 56 с.

Рецензенти:

Плавич В.П. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри загально правових дисциплін і міжнародного права одеського національного університету імені І.І.Мечнікова

Халапсис О.В. - доктор філософських наук, професор кафедри філософії та політології Національної металургійної академії України

Збірник матеріалів VIII Всеукраїнської інтернет-конференції «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 10 від 28 травня 2020 року)

Таким чином, у контексті техно-інформаційної детермінації розвитку цивілізації і становлення інформаційного суспільства в Україні можна констатувати посилення нерівності за економічними, політичними, освітніми, інформаційними та іншими критеріями.

Список використаних джерел

1. Иноземцев В. Л. Социальное неравенство как проблема становления постэкономического общества // Полис. — 1999. — №5. — С. 17-30. - Режим доступу: <https://www.civisbook.ru/files/File/Inozemzev-1999-5.pdf>
2. Куприянова Л., Ефимова О. Информационное общество: современный этап развития новой экономики // Экономика будущего. – №3. – 2014. – с. 72- 85.
3. Либанова Э. М. Неравенство в украинском обществе: истоки и современность [Электронный ресурс] / Э. М. Либанова // Экономика Украины. – 2014. - № 3. – С. 4-19. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ekukrr_2014_3_2
4. Сиренко В. К вопросу о причинах бедности в Украине / В. Сиренко // Актуальные проблемы современной Украины (правовой аспект). – Киев: Прогресс, 2017. – С. 93–121.

Міхальова Юлія Олександрівна – аспірантка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського

Лісєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського

ПРАВОВА КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

В процесі соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства здійснюються зміни у функціонуванні та розвитку культури особистості, в тому числі правової культури. Правова культура особистості – феномен, який досліджується багатьма науковими дисциплінами, але перш за все важливе філософське осмислення онтологічних характеристик правової культури особистості, які транслюється на спосіб життя людини, її цінності, наміри, дії.

Поняття особистості є органічним продуктом західної цивілізації та відмінно від понять самості, індивіда та персони. Потрібно зазначити про те, що фундаментальною категорією особистості є винятковість, яка розуміється як соціальна реалізація унікальності. Крім цього потрібно виокремити винятковість від унікальності (від латинської *unicus* – одиничний, одиничний в своєму роді, незвичайний), яка використовується іноді як синоніми. Категорію унікальності співпадає по значенню з винятковістю якщо її розглядати як кінцевий стан, однак розглядаючи її як процес вона виявляється в становленні самосвідомості особи яка рухається в бік поступового виокремлення особи з первісної зв'язаності та цілісності колективу. При врахуванні процесу значення терміну «винятковість» не зводиться до значення терміну «унікальність» до особливості, специфіки або відмінності від інших. Винятковість може взагалі не усвідомлюватися особистістю, оскільки характеризує не тільки сприйняття самого себе та будь-чого по відношенню до себе. Винятковість означає не просто незамінність, однак певне покликання, долю. Таким чином винятковість - це унікальність, яка виражається зовні заради інших. Можливо говорити про те, що усвідомлення своєї унікальності логічно неминуче веде до винятковості - пошуку своєї функції та представленню щодо долі як місця в Світобудові. Саме особистість стоїть у витоків держави. Людина яка прийняла свою винятковість та яка пішла за нею, оскільки усвідомлювала та здійснювала свою діяльність як виконання вищої місії, як здійснення своєї унікальності. Винятковість, особистість та честь є синонімічними поняттями. В такому прояві особистість може бути присутньою в будь-якій культурі у будь-якого народу [1, с. 232-236].

Доречно зазначити про те, що в сучасній державі є два носія права – це індивід, особистість, другий - це держава, які в свою чергу впливають на формування правової культури. У юридичній енциклопедії пропонується дефініція поняття правової культури яка є складовою частиною загальної культури, сукупністю факторів, що характеризують рівень правосвідомості, правовідносин, досконалості законодавства, організації роботи з його дотримання, стан законності і правопорядку [2, ст.736].

Становлення правової традиції та відношення до права потрібно розглядати через таку категорію як правосвідомість, що означає – через динаміку відносин між правовими інститутами та правом, з одного боку, а з іншого - ступенем виокремлення індивіда та усвідомлення ним своєї відповідальності та ролі в світі [1, ст.244].

В умовах суспільних трансформацій можливо прослідити злагоженість в діяльності між правовими інститутами через їх внутрішню та зовнішню взаємодію, через існуючі структури та рівнем реалізації їх функцій, узгодженості в їх діях та взаємозв'язків на відповідність запитам, які привнесені суспільними змінами та втіленням рішень носіїв влади в державі в правовій площині, що характеризує існуючий рівень загальної правової культури в соціумі. На рівні взаємодії в соціальному бутті її членів, також прослідковується рівень сформованої правової культури особистості, який виявляється в усвідомленні, осмисленні та дотриманні тих нормативних приписів, які приймає держава як обов'язкові до виконання особами, які підпадають під юрисдикцію її впливу. В цьому контексті важливим постає реакція особистості на обмеження її прав і свобод в нових реаліях, а також фактори, які впливають на процес становлення самосвідомості особистості, самоусвідомлення наслідків не виконання заборон, не з огляду на запровадженні санкції, а в силу внутрішнього осмислення власної відповідальності особистості як члена суспільства.

Список використаних джерел

1. Шевцов С.П. *Метаморфози права. Право и правовая традиция*: - М.: ИД Высшей школы экономики, 2014.- 232-236, 244 с.
2. *Юридична енциклопедія*: в 6 т. / редкол.: Ю.С. Шемшученко (відпов. ред.) та ін. Київ: «Укр. енцикл.», 2003. Т. 5. П-С. 736 с.

Москалевська Віта Анатоліївна - аспірантка кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

В умовах суспільних трансформацій соціальна пам'ять відіграє важливу роль, яка пов'язана із закріпленням успішного соціального досвіду. Це дозволяє уникати використання моделі «проб та помилок», тому що будь-яка доцільна практична діяльність людини, соціальної групи чи спільноти, закріплюється в успішному досвіді, закріпленому в соціальній пам'яті.

Комплексне дослідження феномену соціальної пам'яті розпочалося у ХХ ст. Міждисциплінарний характер поняття «соціальна пам'ять» викликає неоднозначність концептуальних підходів та багатоваріантність при визначенні сутності цього поняття. Тому значимим та актуальним є аналіз концептуальних підходів дослідження соціальної пам'яті у сучасному науковому дискурсі.

Основоположними для дослідження соціальної пам'яті стали теорії таких дослідників, як М. Хальбвакс, П. Коннертон і П. Нора. Так, М. Хальбвакс в своїх працях вводить поняття «колективна пам'ять», пропонує розмежування понять індивідуальної та колективної пам'яті: «справді, існують підстави виокремлювати дві пам'яті, одну з яких, якщо завгодно, можна назвати внутрішньою, а іншу – зовнішньою, або ж першу особистісною, а другу – колективною» [1, с. 2]. П. Нора виділяє три категорії пам'яті, спираючись на аналіз ставлення до минулого: пам'ять-архів, пам'ять-борг і пам'ять-дистанція, які функціонально